

de huisarts relevante onderdelen van de gastro-enterologie.

Het is praktisch opgezet met als hoofdstuktitels mondklachten, slik- en passagestoornissen, refluxziekte, dyspepsie, icterus en leverlijden, anaal bloedverlies, hematemesis en melaena, plotselinge buikpijn bij kinderen en bij volwassenen, chronische onderbuikklachten, obstipatie, diarree en incontinentie, anale klachten en proctoscopie, boeren en hikken, endoscopie, voedingssonde en percutane endoscopische gastrostomie, stomata, bevolkingsonderzoek dikkedarmkanker. De hoofdstukken worden soms gelardeerd met een casus die wisselend gepositi-

oneerd en uitgewerkt wordt. De inhoud wordt verduidelijkt met foto's. Voor het uitvoeren van proctoscopie staat een duidelijke instructie.

De teksten zijn soms experience-based en ex cathedra en soms ook evidence-based.

Steeds zijn er adequate epidemiologische gegevens; een enkele keer ook uit Vlaamse registraties.

De auteurs van de afzonderlijke hoofdstukken – vaak zelf onderzoekers op het desbetreffende deelgebied – vermelden veelal ook eigen onderzoeksresultaten, die soms niet significant en te gedetailleerd zijn. Meestal zijn de researchbevin-

dingen terecht meer globaal in de teksten verwerkt.

Een aantal onderwerpen zoals bijvoorbeeld de faeces-occult-bloed-test worden verschillend belicht in afzonderlijke hoofdstukken of komen op meer plaatsen aan de orde.

Het is een plezierig lezend robuust up-to-date leerboek met enige verscheidenheid in de afzonderlijke hoofdstukken.

Een aanrader voor een ieder die zich wil verdiepen in de eerstelijns gastro-enterologie of die met praktische vragen zit in de patiëntenzorg, bijvoorbeeld over stoma's en sonden.

Richard Starmans

Proefschriften

Verpleegkundigen die problemen oplossen

Bettine Schreuders. *Problem solving treatment provided by nurses for patients with mental health problems in general practice* [Proefschrift]. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 2007. 122 pagina's. ISBN 978-8659-123-7.

Bettine Schreuders heeft in haar proefschrift onderzocht of een probleemoplossende behandeling (PST), uitgevoerd door verpleegkundigen in de huisartsenpraktijk voor patiënten met psychische klachten beter helpt dan de gebruikelijke zorg van de huisarts. Ze heeft ook gekeken wat de kosten van deze behandeling zijn in vergelijking met de gebruikelijke behandeling.

De patiënten in het onderzoek waren volwassenen met psychische klachten die een aantal vragenlijsten hadden ingevuld om angst en depressie te meten (HADS) en een lijst waarin de patiënten zelf konden invullen waar ze last van hebben (SPYCHLOPS). De vragenlijsten

werden afgenomen voor de behandeling, drie maanden later en nog eens na negen maanden. Als uitkomstmaten in het onderzoek hanteerde ze: afname van angst en depressie en daarnaast vaardigheden om problemen op te kunnen lossen, psychologisch en lichamelijk welzijn, dagelijks functioneren, sociale steun, gebruikte stijlen om met problemen om te gaan, de ervaren ernst van het probleem en het gebruik van gezondheidszorg in het algemeen. In het onderzoek werden de patiënten 'blind' gerandomiseerd in twee groepen door een externe onderzoeker: een groep kreeg PST en de controlegroep kreeg reguliere zorg.

In beide groepen is er een duidelijk herstel te zien van angst en depressie, en er blijkt geen duidelijk verschil te zijn in de mate van herstel. Ook de resultaten na negen maanden blijken voor de beide groepen niet verschillend te zijn. Patiënten met ernstige depressie hebben echter iets meer profijt van PST dan van de gebruikelijke zorg. In de groep met de gebruikelijke zorg verbeterde het algemeen fysiek

welzijn meer. En de groep met PST verbeterde de probleemoplossende vaardigheden meer. Wanneer iemand jonger is dan vijftig jaar is de kans op herstel het grootst. Bovendien blijkt dat de gebruikelijke zorg die de huisartsen leveren niet onderdoet voor de PST. PST blijkt ook niet goedkoper te zijn. Als aandachtspunt voor de praktijk komt uit dit onderzoek naar voren dat patiënten met psychische problemen vaak bij de huisarts komen met zorgen over familie, werk en sociale omstandigheden. De ervaring was dat de verpleegkundigen goed in de dagelijkse praktijk konden worden ingepast en de onderzoekster spreekt dan ook de verwachting uit dat de verpleegkundige in de praktijk in de toekomst waarschijnlijk dan ook een goede rol kan spelen, niet alleen bij patiënten met angst en depressie maar ook bij andere psychische problemen.

Een mooi leesbaar proefschrift

Klaas van der Meer